

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Dejan Savic

Jorma Katrama

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

02/11

ΑΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Κ.Ο.Θ.
Μίκης Μιχαηλίδης

ΜΟΝΙΜΟΣ ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΣ
Κάρολος Τρικολίδης
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
- Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Πατσαλίδης
- Αντιπρόεδρος
Άρης Μπασμαδέλης
- Μέλη
Δημήτρης Πάτρας
Γιώργος Πολίτης
Δημήτρης Χανδράκης

ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ (Ε.Τ.Ο.Σ.)
- Πρόεδρος
Κωνσταντίνος Γιακουμής
- Αντιπρόεδρος
Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου
- Μέλη
Χριστίνα Γρίμπα
Σπύρος Μπαρούτας
Μάνος Ρουμελιώτης

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1959 από το Σόλωνα Μιχαηλίδη, με τον τίτλο " Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος ". Αρχικά αποτέλεσε τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, αριθμώντας πενήντα μόλις μέλη. Το 1969, χάρη στις προσπάθειες του ιδρυτή της, κρατικοποιήθηκε και πήρε τη σημερινή της ονομασία. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διευθυντική " σκυτάλη " της: πρώτος ο Σόλων Μιχαηλίδης και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλτάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλιλαίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης και ο Λεωνίδας Καβάκος. Σήμερα, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης αριθμεί εκατό περίπου μουσικούς και αναπληρωτής διευθυντής της είναι ο Μίκης Μιχαηλίδης.

Από την αρχή η ΚΟΘ συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά της ένα πλούσιο ρεπερτόριο, από το μπαρόκ μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 20ου αιώνα, με στόχο πάντα την ανάδειξη του μουσικού πολιτισμού συνολικά και πέρα από τα όρια του κλασικού.

Πρωταρχικός στόχος της είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης και η προώθηση νέων ταλέντων. Πολλές ήταν επίσης οι πανελλήνιες και παγκόσμιες πρώτες εκτελέσεις που πραγματοποίησε. Διάσημοι Έλληνες και ξένοι αρχιμουσικοί καθώς και σολίστες διεθνούς ακτινοβολίας πλαισίωσαν και πλαισιώνουν τις συναυλίες της ΚΟΘ.

Μίκης Μιχαηλίδης

Γεννήθηκε στη Λευκωσία της Κύπρου το 1949. Άρχισε τις μουσικές του σπουδές στο βιολί και στα θεωρητικά στην **Ελληνική Μουσική Ακαδημία της Λευκωσίας** (1959 - 1968) και συνέχισε στο **Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης**, με δάσκαλο στο βιολί τον **Κοσμά Γαλιλαία** και στα ανώτερα θεωρητικά το θείο του, **Σόλωνα Μιχαηλίδη**. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην **Ανώτατη Σχολή Μουσικής της Βιέννης**. Παρακολούθησε σεμινάρια παλιάς μουσικής στο Βέλγιο και στη Νίκαια κοντά στον **Leonid Kogan** και στον **A. Loewengut**, καθώς και μαθήματα διεύθυνσης συνόλου και βιολιού στο **Κονσερβατόριο της Βιέννης**. Είναι απόφοιτος του **Royal School of Music** του Λονδίνου, με δίπλωμα εκτελεστού βιολιού.

Ξεκίνησε τις πρώτες του εμφανίσεις στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο της Κύπρου σε ηλικία μόλις 12 ετών. Υπήρξε μέλος του **Τρίο Λευκωσίας** και της **Ορχήστρας της Ραδιοφωνίας (CBC)**, της οποίας ήταν και σολίστ. Έδωσε ρεσιτάλ σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Αυστρία ήταν μέλος της **Ορχήστρας Δωματίου "Cappella Academica"** (1973 - 78), με συναυλίες και ηχογραφήσεις δίσκων σε όλη την Ευρώπη. Υπήρξε επίσης μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας του Durban** στη Νότιο Αφρική, μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας Tonkünstler της Βιέννης** (1976 - 1981), ιδρυτής και μέλος του **TRIO METAMORFON** με συναυλίες, ηχογραφήσεις και τηλεοπτικές εμφανίσεις ανά την Ευρώπη (1979 - 81), μέλος του συγκροτήματος παλιάς μουσικής "**Clemencic Consort**" (μπαρόκ, βιόλα και όλα τα μεσαιωνικά όργανα), με το οποίο περιόδευσε σε Ευρώπη και Αμερική (1971 - 1985).

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα δίδαξε βιολί και ορχήστρα στο **Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης** (1981 - 1985) και στο **Δημοτικό Ωδείο Κατερίνης** (1981 - 1991). Υπήρξε διευθυντής των *μουσικών σεμιναρίων* "**ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ**", μαέστρος της **Ορχήστρας Νέων Βορείου Ελλάδος**, της **Ορχήστρας "Pro Musica" Θεσσαλονίκης** και μέλος του συγκροτήματος "**Αυλέγχορδον**".

Έδωσε ιδιαίτερο βάρος στους Έλληνες συνθέτες και στους νέους εκτελεστές. Κάθε χρόνο οι μαθητές του κατακτούν βραβεία και χρυσά μετάλλια σε πανελλήνιους και τοπικούς διαγωνισμούς. Έχει γράψει δύο βιβλία: το "**Μαθαίνω Βιολί**" για μικρούς βιολιστές και τα "**Απλά Παιδαγωγικά**" για έγχορδα.

Ανέβασε πρώτος παιδική όπερα και παιδικό μιούζικαλ στην Ελλάδα (στο Βασιλικό Θέατρο), καθώς και παιδικό μουσικό θέατρο (στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος). Τόσο σαν βιολιστής όσο και σαν μαέστρος έκανε πολλές παγκόσμιες και πανελλήνιες πρώτες εκτελέσεις.

Είναι Α' Κορυφαίος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, ενώ διδάσκει βιολί, ορχήστρα και μουσική δωματίου στο Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης από το 1985. Επί πολλά χρόνια είναι μέλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης και από το Μάρτιο του 2001 είναι **Αναπληρωτής Διευθυντής της Κ.Ο.Θ.**

Dejan Savic

Διευθυντής ορχήστρας

Jorma Katrama

Κοντραμπάσο

R. Wagner: Οι Αρχιτραγουδιστές της Νυρεμβέργης, Πρελούδιο

F. Profo: Φαντασία Κάρμεν, Παραλλαγές για κοντραμπάσο και ορχήστρα

Α' ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Διάλειμμα

J. Sibelius: Συμφωνία αρ. 2, έργο 43, σε ρε

Dejan Savic - Διευθυντής ορχήστρας

Ο **Dejan Savic** γεννήθηκε στο Βελιγράδι, γόνος μουσικής οικογένειας. Αποφοίτησε με διάκριση από τη **Μουσική Ακαδημία του Βελιγραδίου** και ακολούθησε μεταπτυχιακές σπουδές στην **Ακαδημία Τεχνών του Νόβισαντ**, μαθητεύοντας δίπλα στο μαέστρο **Berislav Klobucar**.

Ξεκίνησε την καριέρα του ως καλλιτεχνικός διευθυντής σε μια από τις παλιότερες εβραϊκές χορωδίες της Γιουγκοσλαβίας, την "**Baruh Brother**". Ο Dejan Savic διηύθυνε διακεκριμένες χορωδίες (ανδρικές, μεικτές και γυναικείες), κερδίζοντας διεθνή βραβεία σε διεθνείς διοργανώσεις και φεστιβάλ.

Περιόδευσε ως *διευθυντής χορωδίας* ανά τον κόσμο (*πρώην Σοβιετική Ένωση, Ισπανία, Αυστρία, Κύπρο, Ισραήλ, Ελβετία, Ολλανδία, Ιρλανδία και Ελλάδα*), ηχογραφώντας παράλληλα για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.

Υπήρξε καλλιτεχνικός διευθυντής και αρχιμουσικός της **Συμφωνικής Ορχήστρας του Νις** (1989 - 1993), με την οποία έδωσε συναυλίες στα Σκόπια και στο Βελιγράδι και ηχογράφησε με γνωστούς καλλιτέχνες, όπως οι **Ludmil Angelov, Mihai Ungureanu, Aleksandar Sandorov, Ksenija Jankovic, Radmila Bakocevic, Jovan Kolundzija, Sreten Krstic** και **Stefan Milenkovic** κλπ.

Από το 1993 είναι αρχιμουσικός στην Όπερα του Βελιγραδίου, όπου συνεργάστηκε με διάσημους λυρικούς καλλιτέχνες: Elena Obrastzova, Makvala Kasrashvili, Radmila Bakocevic, Jadranka Jovanovic, Fabio Armiliato, Elena Gorbach, Duska Gragicovic, Konstantin Kostjukov κ.ά. Έδωσε παραστάσεις ως φιλοξενούμενος μαέστρος σε αρκετές όπερες της Γιουγκοσλαβίας, στην Συμφωνική Ορχήστρα της Όπερας και του Μπαλέτου του Κρατικού Σερβικού Θεάτρου στο Νόβι Σαντ, καθώς και στα εγκαίνια της - ανακαινισμένης πλέον - Όπερας του Νις το 1996. Από τον Απρίλιο του 2001 ο Dejan Savic είναι γενικός διευθυντής της Οπερατικής Εταιρίας.

Το διάστημα 1993 - 1995 ο Dejan Savic ήταν καλλιτεχνικός διευθυντής του διαστήμου συνόλου μουσικής δωματίου " Pro Musica ", ενός από τα παλιότερα του είδους στη Γιουγκοσλαβία. Συνεργάστηκε μαζί του σε μια επιτυχημένη σειρά ηχογραφήσεων, περιοδειών και συναυλιών σε διεθνές επίπεδο. Το 1994, πάντα κοντά στο σύνολο " Pro Musica ", είχε την ευκαιρία να διευθύνει διακεκριμένους σολίστες, όπως ο κιθαρίστας Alirio Diaz, η βιολονίστρια Stojka Milanova, ο πιανίστας Vladimir Krainev και η βιολονίστα Christina Anghelescu. Το 1998 ο Dejan Savic έγινε καλλιτεχνικός διευθυντής στην Ορχήστρα Δωματίου " Pro Classica ".

Ως μαέστρος όλων των μεγάλων συμφωνικών ορχηστρών της Γιουγκοσλαβίας, ο Dejan Savic περιόδευσε την υφήλιο συνοδεύοντας γνωστούς καλλιτέχνες. Στους σταθμούς του περιλαμβάνονται, η Ελλάδα (Κρατικές Ορχήστρες Αθήνας και Θεσσαλονίκης, Συμφωνική Ορχήστρα και Χορωδία της ΕΡΤ), η Βουλγαρία (Κρατική Συμφωνική Ορχήστρα της Βουλγαρίας και Φιλαρμονική Ορχήστρα του Μπουργκάς), η Ρουμανία (Φιλαρμονικές Ορχήστρες και Χορωδίες της Κραϊόβα και του Ιασίου), η Ρωσία (Κρατική Συμφωνική Ορχήστρα του Τομσκ) και οι ΗΠΑ (Συμφωνική Ορχήστρα του Bloomingdale, Νέα Υόρκη).

Ο Dejan Savic διευθύνει τακτικά στην Ελλάδα ως Φιλοξενούμενος Μαέστρος την Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ στην Αθήνα. Στις επιτυχημένες στιγμές της καριέρας του Γιουγκοσλάβου μαέστρου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- **1995:** Πέντε συναυλίες της όπερας " Il Trovatore " του Verdi στο Φεστιβάλ Όπερας του Δουβλίνου (Ιρλανδία). Για τις εμφανίσεις αυτές ο Savic απέσπασε λαμπρές κριτικές.
- **1996:** Καλοκαιρινή περιοδία με την Ορχήστρα " Philharmonia Rousse " της Βουλγαρίας με παραστάσεις στα Φεστιβάλ Santa Margherita Ligure και Reggio Emilia (Ιταλία).

- **1997:** Πρεμιέρα και τέσσερις παραστάσεις του "Κουρέα της Σεβίλλης" του Ροσσίνι 1999: Τέσσερις παραστάσεις της "Νυχτερίδας" του Στράους, τις οποίες υποδέχθηκαν με ενθουσιασμό κοινό και κριτικοί.
- **1998:** Όσλο, Νορβηγία. Πρεμιέρα του 2^{ου} κοντσέρτου για πιάνο του Grieg με τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βασιλικής Όπερας και τον Geir Henning Braaten στο πιάνο.
- **1998:** Διεθνές Φεστιβάλ Πατρών. Συναυλία με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Θεάτρου του Βελιγραδίου και τη συμμετοχή της διάσημης Ελληνίδας σοπράνο Βάσως Παπαντωνίου.
- **1999:** Φεστιβάλ Πρεσπών. Συναυλία με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Βελιγραδίου και τη Χορωδία της Ραδιοτηλεόρασης της Σερβίας, όπου ο Dejan Savic διηύθυνε έργα του Μίκη Θεοδωράκη, παρουσία επί σκηνης του ίδιου του συνθέτη.
- **2000:** Θεσσαλονίκη. Συναυλία με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Βελιγραδίου και τη Χορωδία της Ραδιοτηλεόρασης της Σερβίας, τα πρώτα σύνολα της πρώην Γιουγκοσλαβίας που κλήθηκαν στο εξωτερικό, μετά τον πόλεμο στη γειτονική χώρα. Το γεγονός διοργανώθηκε στο πλαίσιο του Συμφώνου Ειρήνης στην πρώην Γιουγκοσλαβία και τέθηκε υπό την αιγίδα του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών.
- **Φθινόπωρο/Χειμώνας 2000:** Στρασβούργο, Γαλλία. Ο Dejan Savic συμπράττει ως φιλοξενούμενος μαέστρος με την Εθνική Όπερα του Ρήνου, σε μια σειρά δέκα συναυλιών του έργου "Hansel und Gretel" του Humperdinck. Η υποδοχή ήταν θερμή και το ραντεβού με το γαλλικό κοινό ανανεώθηκε για το 2002, αυτή τη φορά με το έργο "Eugen Onegin" του Tchaikovsky.

Ο Dejan Savic έχει κάνει ηχογραφήσεις για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση σε πολλές χώρες, καθώς και αρκετά CD για το κανάλι RTV του Βελιγραδίου. Έχει αποσπάσει σημαντικές διακρίσεις και βραβεία για το έργο του. Μιλάει άπταιστα αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, γερμανικά και ρωσικά. □

Ο **Jorma Katrama** γεννήθηκε το 1939 στη Φιλανδία. Ξεκίνησε τις μουσικές σπουδές του στο βιολί και συνέχισε με κοντραμπάσο στην **Ακαδημία Σιμπέλιους**. Ήταν ο πρώτος Φιλανδός που πήρε δίπλωμα κοντραμπάσου στη χώρα του. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του με μαθήματα κοντά στον **Gaston Logerot** στο Παρίσι το διάστημα 1964 - 1967.

Πρωτοεμφανίστηκε ως σολίστ το 1966 με τη **Φιλαρμονική Ορχήστρα του Ελσίνκι**, με την οποία έδωσε και το πρώτο του ρεσιτάλ δυο χρόνια αργότερα. Πραγματοποίησε σόλο εμφανίσεις στη **Σκανδιναβία**, στη **Γερμανία**, στη **Γαλλία**, στην **Ιταλία**, στη **Μ.Βρετανία**, στην **Εσθονία**, στη **Ρωσία** και στις **ΗΠΑ**. Υπήρξε, επίσης, μέλος κριτικών επιτροπών για διεθνείς διαγωνισμούς κοντραμπάσου (*Ρώμη, Πάρμα, Ράιμς, Γενεύη, Μίτενβαλντ, Μαρκνόι Κίρχεν*).

Ο Jorma Katrama εργάστηκε για χρόνια στη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Ελσίνκι (Κορυφαίος Α' στα κοντραμπάσα από το 1967). Δίδαξε στο **Ωδείο του Ελσίνκι** από το 1974 ως το 1990 και έδωσε σεμινάρια στη Φιλανδία και στο εξωτερικό. Σήμερα, εκτός από τη συνεργασία του με τη Φιλαρμονική του Ελσίνκι, διδάσκει κοντραμπάσο στην Ακαδημία Σιμπέλιους. Είναι, επίσης, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρος του **Φιλανδικού Σωματείου Μουσικών Κοντραμπάσου**. Έχει ηχογραφήσει αρκετά CD με μουσική για κοντραμπάσο. Τα άλμπουμ του και οι μοναδικές του ερμηνείες έχουν κερδίσει την εκτίμηση κοινού και κριτικών.

Πέρα από τις μουσικές του δραστηριότητες, ο Katrama είναι λάτρης του μοντελισμού. Στον ελεύθερό του χρόνο κατασκευάζει λιλιπούτεια ξύλινα πλοία του 17^{ου} αιώνα. Έχει δίπλωμα καταδύσεων και ασχολείται ερασιτεχνικά με τη σκωτσέζικη γκάιντα, έχοντας μάλιστα ιδρύσει σχετικό σύλλογο στη Φιλανδία. □

Οι Αρχιτραγουδιστές της Νυρεμβέργης, Πρελούδιο

Οι αρχιτραγουδιστές αποτελούσαν μια ιδιότυπη τάξη στη Γερμανία κατά το Μεσαίωνα. Ήταν λαϊκοί επαγγελματίες (*ξυλουργοί, παπουτσήδες κλπ.*), που ασχολούνταν σοβαρά με την **ποίηση** και τη **μουσική** και ύστερα από αυστηρές εξετάσεις έπαιρναν τον τίτλο του **Αρχιτραγουδιστή** και γίνονταν μέλη του σωματείου των Αρχιτραγουδιστών.

Τα μέλη των σωματείων αυτών ένοιωθαν ξεχωριστή περηφάνεια για την υψηλή αποστολή τους, που ήταν, όπως πίστευαν, *να διατηρήσουν ζωντανή και ακέραιη την παράδοση της τέχνης του τραγουδιού.*

Στην όπερά του "**Οι Αρχιτραγουδιστές της Νυρεμβέργης**" ο Βάγκνερ δίνει με πολλή αγάπη, τρυφερότητα και χιούμορ μια λαμπρή εικόνα του χαρακτήρα τους.

Ο περιφημότερος αρχιτραγουδιστής, **Χανς Σαξ** (1494 - 1576), παπουτσής, ποιητής και μουσικός, αποτελεί στην όπερα κύριο πρόσωπο.

Εμπνευσμένος, καλοκάγαθος, προοδευτικός, καθοδηγεί με συμπάθεια τον άπειρο **Βάλτερ**, ένα νέο που αντιπροσωπεύει το νέο πνεύμα στην τέχνη και θέλει να διαγωνιστεί στο Φεστιβάλ για το βραβείο, που εκείνη τη χρονιά είναι η κόρη του χρυσοχόου Πόγκνερ.

Ο αρχιτραγουδιστής αυτός, για να αποδείξει πως τίποτε δεν είναι υψηλότερο και πιο πολύτιμο από την τέχνη, βάζει την κόρη του ως βραβείο για το νικητή του Φεστιβάλ εκείνης της χρονιάς. Η νίκη, παρά τη λυσσώδη αντίδραση του αντίπαλου του Βάλτερ, **Μπουκμέσερ**, που αντιπροσωπεύει το στενό και σχολαστικό πνεύμα, στεφανώνει τελικά το νέο Βάλτερ.

Το Πρελούδιο αποτελεί μια μικρογραφία της ιστορίας της όπερας. Τα κυριότερα μοτίβα του έργου εμφανίζονται στο Πρελούδιο: πρώτα το βαρύ και πομπώδες μοτίβο των Αρχιτραγουδιστών, κατόπιν το γλυκό μοτίβο της αγάπης του Βάλτερ, τρίτο ένα καινούργιο μοτίβο υπό μορφή εμβλητικού των Αρχιτραγουδιστών, ύστερα ένα μοτίβο από το τραγούδι του βραβείου του Βάλτερ.

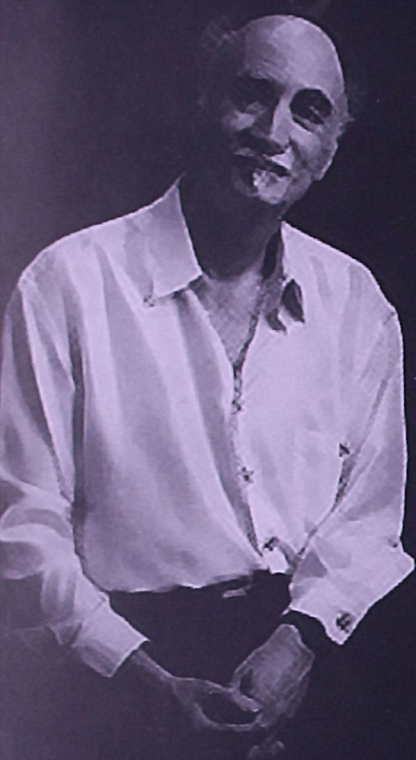
Τα μοτίβα αυτά συνθέτουν με μian ανυπέβλητη πολυφωνική μαεστρία ένα αριστουργηματικό μεγαλειώδη πίνακα.

✠ Σόλων Μιχαηλίδης

Φαντασία Κάρμεν. Παραλλαγές για κοντραμπάσο και ορχήστρα (1991 - 1992)

Ο Φρανκ Πρότο γεννήθηκε το 1941 στο Μπρούκλιν της Νέας Υόρκης. Ξεκίνησε αρχικά με πιάνο, αλλά σε ηλικία 16 ετών συνέχισε με κοντραμπάσο στο Λύκειο Καλών Τεχνών. Τις σπουδές του ολοκλήρωσε στη Μουσική Σχολή του Μανχάταν, απ' όπου πήρε πτυχίο και μάστερ. Αν και αυτοδίδακτος στη σύνθεση, συμπλήρωσε το πρόγραμμα εξετάσεων του με μία δική του *Σονάτα για κοντραμπάσο και πιάνο*, επειδή ήθελε κάτι πιο σύγχρονο στο ρεσιτάλ του και επειδή η φιλολογία για το σόλο κοντραμπάσο είναι περιορισμένη.

Μέχρι το 1966 έπαιζε σε διάφορες ορχήστρες της Νέας Υόρκης καθώς και σε πολλά τζαζ κλαμπ. Στη συνέχεια, οι διευθυντές της Συμφωνικής Ορχήστρας του Cincinnati, Max Rudolf και Thomas Schippers, του έδωσαν τη δυνατότητα να παρουσιάσει τα έργα του σε πρώτη εκτέλεση. Ακολούθησαν και άλλες παραγγελίες έργων για κορυφαιούς σολίστ και μουσικούς, που δείχνουν την εξέλιξή του. Αναφέρουμε ενδεικτικά το *Κοντσέρτο αρ. 1 για κοντραμπάσο και ορχήστρα* για τον M. Rudolf καθώς και το *Κοντσέρτο για βιολί, κοντραμπάσο και ορχήστρα* για τον T. Schippers. Μετά το τέλος της συνεργασίας του με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Cincinnati το 1997, ο Πρότο συνέχισε να διευρύνει το στυλ του σε τεχνοτροπία και είδη γραφής. Από τα πιο πρόσφατα έργα του αναφέρουμε το *Κοντσέρτο για βιολί "Can this be man"* για τον Al. Kerr καθώς και μία σάτιρα για ορχήστρα τζαζ και ηθοποιούς *Yesterday News*. Η *Κάρμεν* του Μπιζέ δάνεισε πολλές φορές το πλούσιο υλικό της σε νέες ερμηνείες και μετεγγραφές, που προσέγγισαν διαφορετικά μουσικά στυλ. Ο Proto χρησιμοποίησε την *Κάρμεν* ως πηγή έμπνευσης αρκετές φορές στο παρελθόν, πριν προχωρήσει στην εκδοχή της σύνθεσης "*Φαντασία Κάρμεν για κοντραμπάσο και ορχήστρα*".

Η πρώτη του παρέμβαση στο έργο του Μπιζέ έγινε το 1976 για ένα οκτέτο τζαζ, σύνθεση που αργότερα επέκτεινε για πλήρη ορχήστρα. Το 1985 ο τρομπετίστας Doc Severinsen ζήτησε από τον Proto μια σουίτα για αυτόν και για την τζαζ ορχήστρα του. Το 1990 ο Severinsen ξαναζήτησε μια *Φαντασία Κάρμεν* για τις ανάγκες μιας ηχογράφησης του με την Cincinnati Pops Orchestra. Αν και το υλικό από όλες τις "σουίτες" και "φαντασίες" Κάρμεν πηγάζει από την ομώνυμη όπερα του Μπιζέ, παρουσιάζει πολλές και διαμετρικές αντιθέσεις στην έκτασή του.

Το έργο *Φαντασία Κάρμεν για κοντραμπάσο και πιάνο* γράφτηκε το 1991, ως δώρο-έκπληξη στον Γαλλοσύριο κοντραμπασίστα Francois Rabbath για τον οποίο ο Proto έχει γράψει διάφορα ασυνήθιστα έργα από το 1977. Ο διακεκρίμενος καλλιτέχνης ήθελε να παρουσιάσει κάτι διαφορετικό στις συναυλίες του, αλλά δεν ήξερε ακριβώς πού θα το βρει. Ο Proto, γνωρίζοντας το στυλ και το χαρακτήρα του Rabbath από προηγούμενες συνεργασίες μαζί του - *Κοντσέρτο αρ.2* (1981), *Φαντασία για κοντραμπάσο και ορχήστρα* (1983) - σκέφτηκε ότι το πιο κατάλληλο κομμάτι γι' αυτόν θα ήταν η μουσική του Μπιζέ. Ο Proto ολοκλήρωσε την επεξεργασία του υλικού τον Ιούνιο του 1991 και το έστειλε αμέσως στον Rabbath, ο οποίος ένα μήνα αργότερα έπαιξε σε πρώτη εκτέλεση τη σύνθεση στην Αίθουσα Συναυλιών του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι, με το συνθέτη να συνοδεύει στο πιάνο. Η εμφάνισή τους σημείωσε μεγάλη επιτυχία και οδήγησε στην ενορχήστρωση του έργου, αυτή τη φορά για κοντραμπάσο και ορχήστρα, που πήρε την τελική του μορφή τον Ιούλιο του 1992.

Το υλικό της σύνθεσης " Φαντασία Κάρμεν " έχει επιλεγεί σχεδόν τυχαία, από μέρη περισσότερο ή λιγότερο γνωστά στο ευρύ κοινό και λειτουργεί βασικά ως έμπνευση για μία ελεύθερη ερμηνεία των θεμάτων σε συνδυασμό με συριακές αποχρώσεις ή 'λάθος' αρμονίες. Η " Φαντασία " αποτελείται από 5 μέρη: Πρελούδιο, Aragonaise, Άρια της Μικαέλας, Τραγούδι του Ταυρομάχου και Χορός. Το πρελούδιο δίνει ευκαιρία στο σολίστ για αυτοσχεδιασμό και οδηγεί στο β' μέρος, την Aragonaise. Η άρια της Μικαέλας εκφράζεται ως νυχτερινή ονειροπόληση με εμπρεσιονιστικό πνεύμα. Στα δύο τελευταία μέρη, ο Πρότο δίνει και πάλι την προσωπική του σφραγίδα τόσο στη συνοδεία της μελωδίας όσο και στην ενορχήστρωση, οδηγώντας το έργο στην κορύφωσή του μέσα από τη δεξιοτεχνία της ορχήστρας και του σολίστ. □

Jean Sibelius (1865 - 1957)

Συμφωνία αρ. 2, έργο 43, σε ρε

Ο Φιλανδός Σιμπέλιους είναι ο εθνικός συνθέτης της πατρίδας του. Εθνικός συνθέτης όχι με την έννοια ότι το έργο του βγαίνει άμεσα από τη λαϊκή πηγή αλλά με το ότι αυτό εκδηλώνεται με την συστηματική χρήση λαϊκού υλικού. Ο Σιμπέλιους, μολονότι συχνότατα αντλεί την έμπνευση και τα θέματά του από την ιστορία και τη μυθολογία της πατρίδας του (ιδιαίτερα από το εθνικό έπος Kalevala), ποτέ δεν χρησιμοποιεί αυτούσια δημοτικά τραγούδια. Μέσα από την ειλικρινή έκφραση του εσωτερικού του κόσμου βρίσκουμε τη μετουσίωσή τους το πνεύμα και η ψυχή της χώρας του. Μέσα από τη φιλοσοφική ενατένιση, την ευγένεια της σκέψης του, το βαθύ του στοχασμό και τη συγκρατημένη μελαγχολία του - το κυριότερο χαρακτηριστικό της μουσικής του - βρίσκουμε ανάγλυφα τα σημάδια της ψυχοσύνθεσης του ευγενικού αυτού βόρειου λαού.

Το απέραντο χιονισμένο τοπίο, τα κανάλια, οι λίμνες και τα νησάκια βρίσκουμε τη μουσική απεικόνισή τους στα συμφωνικά έργα του Σιμπέλιους.

Ο Σιμπέλιους είναι κατ' εξοχήν συμφωνιστής. Πρωτότυπος συνθέτης, δεν ανήκει σε σχολές, δεν είναι ούτε νεωτεριστής με δαυλό στο χέρι ούτε πιστός οπαδός της παραδόσεως. Χάρη σε μια ισόβια κρατική σύνταξη, που το κράτος του παραχώρησε όταν ήταν μόλις 32 μόλις χρόνων, μπόρεσε να αφοσιωθεί αποκλειστικά στη σύνθεση.

Ανάμεσα στα έργα του εξέχουσα θέση έχουν οι 7 *συμφωνίες* του, τα *συμφωνικά ποιήματα Φιλανδία*, *En Saga*, οι τέσσερις θρύλοι από το *Καλεβάλα* (ο *Κύκνος του Τουενόλα*, οι *Ωκεανίδες*, ο *Βάρδος*) κλπ. Επίσης, το *Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα* και πλήθος άλλων έργων.

Στις συμφωνίες του ο Σιμπέλιους συνήθως δεν ακολουθεί την κλασική φόρμα της σονάτας. Πολύ συχνά παρουσιάζει τα θέματά του αρχικά σε υποτυπώδη μορφή και με τμηματική έκθεση οδηγεί τη σύνθεσή του σ' ένα ενιαίο πολυσύνθετο σύνολο.

Η *δεύτερη συμφωνία* του, γραμμένη στα 1902, είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά και τα πιο γνωστά έργα του. Κι είναι ουσιαστικά η πρώτη συμφωνία του, όπου ελευθερωμένος από οποιαδήποτε επίδραση, εκφράζεται με το δικό του, ολότελα προσωπικό τρόπο.

Στην πρώτη κίνηση προσπάθησε, κατά τη δική του ομολογία, να περιγράψει την "ήσυχη, ποιμενική ζωή των Φιλανδών". Ειδυλλιακή καθ' αυτό είναι η ατμόσφαιρα της αρχής, όπου, ύστερα από ένα εισαγωγικό στοιχείο των εγχόρδων, προβάλλει το πρώτο θέμα, απαλό και απλό, στα όμποε και στα κλαρινέτα με μια χαρακτηριστική προέκταση στα κόρνα. Το δεύτερο θέμα, με πιο έντονη ρυθμική υπόσταση, προβάλλεται από τα έγχορδα, στην αρχή στα βιολιά σε ουνίσονο. Σε λίγο ένα τρίτο θεματικό στοιχείο έρχεται να προστεθεί στα ξύλινα με οκτάβες. Με το απλό αυτό υλικό χτίζεται μια θαυμάσια συμφωνική ορχήστρα.

Το κυριότερο θεματικό στοιχείο στη δεύτερη κίνηση είναι μια απλή, διατονική μελωδία, όπως όλες σχεδόν οι μελωδίες του Σιμπέλιους, που πρωτοπαρουσιάζεται στα δύο φαγκότα, σε οκτάβες, ύστερα από μια προετοιμασία με "πιτσικάτι" των κοντραμπάσων και των βιολοντσέλων, που τη συνοδεύουν κατόπιν σ' όλη την έκτασή της. Είναι μια μελωδία με χαρακτήρα πένθιμο. Με την επεξεργασία της ο συνθέτης δημιουργεί την εντύπωση μιας εικόνας ενός πονεμένου, καταπιεζόμενου λαού που πορεύεται μέσα στο σκοτάδι, με συχνά δραματικά ξεσπάσματα και φωτεινές ανατάσεις.

Η τρίτη κίνηση είναι ένα χειμαρρώδες *σκέρτσο*. Ωραιότατη αντίθεση προς το *σκέρτσο* δημιουργεί ένα *τρίο* *Lento e suave* όπου βρίσκουμε τον Σιμπέλιους στην πιο γνήσια έκφραση της τεχνοτροπίας του. Η μελωδία (στο όμποε) στηρίζεται, κυρίως, σε μια συνεχή επανάληψη του ίδιου φθόγγου και στο τέλος με ανάλαφρη απλωσύνη λικνίζεται πάνω σε μια ευαίσθητη γραμμή για να καταλήξει στον αρχικό φθόγγο. Ο συνθέτης, λες, παραδίδεται σ' ένα ρεμβασμό, βυθίζοντας το μάτι και τη σκέψη στο ακίνητο χιονισμένο τοπίο.

Το σκέρτσο ξαναγυρίζει και ακολουθείται πάλι με τη γλυκιά μελωδία του *τρίο* που οδηγεί, τελικά, κατ' ευθείαν στο *Φινάλε*.

Το *Φινάλε* είναι ένας νικητήριος παιάνας. Με αδρές πινελιές, με απλό αλλά μεγαλόπρεπο τόνο χτίζεται ένας πίνακας που εικονίζει τη λύτρωση, την ελευθερία. Μετά την πένθιμη δεύτερη κίνηση, οδηγούμαστε μέσα από το ορμητικό *σκέρτσο*, μετά από την πάλη και τον αγώνα, στη νίκη και στον Ύμνο της Ελευθερίας. □

† Σόλων Μιχαηλίδης

Η επόμενη συναυλία

Π Ε Μ Π Τ Η

15 / 11

Α . Π . Θ .

ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΛΙΔΗΣ

διευθυντής ορχήστρας

ΚΟΥΑΡΤΕΤΟ ΚΟΡΝΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ

Χρήστος Καλούδης, Διονύσιος Μοτσενίγος, Σπυρίδων Μπάκος, Κωνσταντίνος Σίσκος

H. Hubler: Κοντσέρτο για 4 κόρνα και ορχήστρα σε φα μείζονα

Α' ΕΚΤΕΛΕΣΗ

A. Bruckner: Συμφωνία αρ. 7, σε μι

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ **21:00**

A' ΒΙΟΛΙΑ

❖ *Εξάρχοντες*

Κωνσταντίνος Πατσαλίδης
Δημήτρης Χανδράκης

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Μίκης Μιχαηλίδης
Γιώργος Πετρόπουλος

...

Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Εύη Δελφινόπουλου
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Κρυστάλλης Αρχοντής
Αναστασία Μισυρλή
Ειρήνη Ντράγκνεβα
Γιώργος Κανδυλίδης
Έκτωρ Λάπας
Καλλιόπη Μυλαράκη
Μαρία Σπανού

B' ΒΙΟΛΙΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Ανθή Τζίμα
Ντόρια Κάτσιου

❖ *Κορυφαίος Β'*

Νικόλαος Αρχοντής

...

Μίμης Τοπσιδης
Ιουλία Γκουντίμοβα
Αθανάσιος Θεοδωρίδης
Αλκέτας Τζιαφέρης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Κωνσταντίνα Πολυζωΐδου
Ευαγγελία Κουζώφ

ΒΙΟΛΕΣ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Νεοκλής Νικολαΐδης
Lutz Kühne

...

Νικόδημος Δέλλιος
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Φελίσινα Ποπίκο
Κατερίνα Μητροπούλου
Αλεξάνδρα Βόλτση

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Δημήτρης Πάτρας
Δημήτρι Γκουντίμοβ

❖ *Κορυφαίος Β'*

Ρένος Μπαλτάς

...

Γεώργιος Μανώλας
Ανθή Κοντογιαννάκη
Απόστολος Χανδράκης
Δημήτρης Πολυζωΐδης
Ζόραν Στέπιτς
Βίκτωρ Δάβαρης
Γιάννης Στέφος
Έλιονα Νάκη-Φερένσε

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

❖ *Κορυφαίος Α'*

Γεώργιος Γράλιστας

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Χαράλαμπος Χειμαριός
Ειρήνη Παντελίδου

...

Αναστάσιος Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασίκη
Ιωάννης Χατζής
Λεωνίδας Κυρίδης

ΦΛΑΟΥΤΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Πέτρος Σουσάμογλου
Νίκος Δημόπουλος

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Έλιε Μακοβέι
Γεώργιος Κανάτσος

...

Νίκος Κουκής
Ιωάννης Ανισέγκος

ΟΜΠΟΕ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Δημήτρης Κίτσος
Δημήτρης Σαφαρίδης

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Νικόλαος Καλπαξίδης
Βλαντιμίρ Γκάνεβ
Κωνσταντίνος Χασιώτης

...

Θωμάς Μητριζάκης

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γραονίδης

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Πόλλα Σμιθ-Διαμαντή
Οβίντιου Καπλέσκου

...

Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης

❖ *Κορυφαίος Β'*

Κωνσταντίνος Βαβάλας

...

Μαλίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Εμμανουήλ Ιορδανίδης
Christian Beemelmans
Κοσταντίν Ιστράτε

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φατζό

...

Νίκος Δραγομάνοβιτς

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόριος Νέτσκας

❖ *Κορυφαίος Β'*

Γεώργιος Αβράμογλου

...

Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κουρατζίνος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Γιώργος Κόκκορας
Αθανάσιος Ντώνες

❖ *Κορυφαίοι Β'*

Δημήτριος Νέτσκας
Φώτης Δράκος

...

Βαγγέλης Μπαλτάς

ΤΟΥΜΠΑ

❖ *Κορυφαίος Β'*

Γιώργος Τηνιακούδης
Παύλος Γεωργιάδης

ΤΥΜΠΑΝΑ

❖ *Κορυφαίοι Α'*

Βλαντιμίρ Αφανάσιεφ
Δημήτριος Βίπτης

ΚΡΟΥΣΤΑ

❖ *Κορυφαίος Β'*

Κωνσταντίνος Χανής

...

Ελευθέριος Αγγουριδάκης
Ντέλια Μιχαηλίδου

ΠΙΑΝΟ

Μαριλένα Λιακοπούλου

ΑΡΠΑ

Γεωργία Ξαγαρά

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Βασίλης Ξαγαράς

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ Ο.Μ.Μ.Θ.

ΠΛΑΤΕΙΑ Α΄	7.000 δρχ.	20, 54 €
ΠΛΑΤΕΙΑ Β΄ - ΘΕΩΡΕΙΑ	4.000 δρχ.	11, 74 €
ΕΞΩΣΤΗΣ	3.000 δρχ.	8, 80 €

ΜΕΙΩΜΕΝΟ*		
ΠΛΑΤΕΙΑ - ΘΕΩΡΕΙΑ	3.000 δρχ.	8, 80 €
ΕΞΩΣΤΗΣ	2.000 δρχ.	5, 87 €

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ Α.Π.Θ.

ΠΛΑΤΕΙΑ Α΄	4.000 δρχ.	11, 74 €
ΠΛΑΤΕΙΑ Β΄	2.000 δρχ.	5, 87 €
ΠΛΑΪΝΟ ΔΙΑΖΩΜΑ	2.000 δρχ.	5, 87 €
ΕΞΩΣΤΗΣ	1.500 δρχ.	4, 40 €

ΜΕΙΩΜΕΝΟ*	1.000 δρχ.	2, 93 €
-----------	------------	---------

**(εκπαιδευτικοί, φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές ωδείων)*

Εισιτήρια και συνδρομές προπωλούνται στο Ταμείο της Κ.Ο.Θ. (Μέγαρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών),
τηλ: 0310 223785 Δευτέρα, Τρίτη Τετάρτη, Πέμπτη 10:00 - 13:00 και 18:00 - 20:00 και Παρασκευή 10:00 - 13:00

Η Κ.Ο.Θ. διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα
Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα
Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά 6 ετών και άνω

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΠΡΟΒΟΛΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

τηλ: 0310 589156 & 589160, e-mail: koth@otenet.gr

με την υποστήριξη

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Αγγελιοφόρος

Κ.Ο.Θ. - ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

Κολοκοτρώνη 21

546 30, Σταυρούπολη

τηλ: 0310 589156 - 160, 0310 589163

fax: 0310 604854

www.orchestra-thess.gr

koth@otenet.gr